

Een Samaritaanse herberg

(15^e zondag C-jaar, 1^e lezing Deut 30, 10-14, Ev. Lucas 10, 25-37)

Als je de eerste lezing en de tweede samen neemt lijkt het duidelijk:

‘Onderhoudt alle geboden en voorschriften die in dit wetboek staan opgetekend.

Zij zijn niet te zwaar voor u. Zij zijn in uw hart geschreven.’

Je ziet Mozes deze woorden bijna schlemielig als toezegging van Jahweh aan zijn volk voorhouden. Het is duidelijk: mensen, onderhoudt de geboden en het zal goed met je gaan.

Let op, zegt het evangelie. Een wetsgeleerde, een man die zijn hele leven besteedt aan het bestuderen van de Thora en die grote delen van de wet van buiten kent, - want het is toch belangrijk om strikt volgens de wet te leven, - en er zijn 631 geboden in de Tora, u hoort het goed 631 geboden, die wetsgeleerde die vraagt aan Jezus of dat voldoende is om eeuwig leven te verwerven, dat je die geboden onderhoudt.

Jezus geeft hem antwoord, zegt geen nee tegen de wet, hij gaat ook geen juridische steekspel aan over de betekenis van woorden in de wet, maar zo schrijven enkele evangelisten, Hij vertelt van een verhaal. Een verhaal dat zich zomaar ook in onze tijd kan afspelen. Alleen schrijven we bij zo’n aangrijpend verhaal dan: ‘Iedere gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.’

De evangelist...., Jezus...., wil het omgekeerde zeggen:

‘Iedere gelijkenis met bestaande personen is uitdrukkelijk bedoeld.’

Het is een verhaal van een mens die slachtoffer wordt van een ander mens. Dat kennen we in onze tijd volop. Het is een verhaal dat zegt, dat je je ogen open moet houden om de ellende van een ander te willen zien. En het is bij voorbeeld ook het verhaal van het bestaan van herbergen waar men vermoeide en door het leven verwonde reizigers wil verzorgen.

Kerkmensen, hooggeplaatste mensen....., in Bijbelse taal een priester en een leviet, zijn niet beter dan andere. In de kerk met heilige zaken bezig, kunnen zij, als zij de tempel, de kerk uit zijn, met een grote boog om een gewonde man heenlopen.

En soms hebben zij nog geldige excuses ook. Een priester mag zich volgens de wet niet verontreinigen door een dood lichaam aan te raken. En wie weet is de gewonde aan het doodgaan. Maar theoretische discussies over de betekenis van de Thora, maakt Jezus duidelijk, hebben in zo’n situatie geen zin. En u begrijpt waarom: terwijl wij met z’n allen aan het discussiëren zijn, gaat de man dood.

De woorden, op stenen tafels gebeiteld en geschreven in ons hart, moeten gedáán worden. Daar gaat het om, Gods woord moet gedáán worden. En zonder de wet precies te kennen, doet de Samaritaan gewoon wat zijn hart en zijn gezond verstand hem ingeven. En hij brengt de man in veiligheid in een herberg.

Wie je naaste is?..... Dat is niet je buur, die immers vlak naast je woont; of een familielid, waarmee je door bloedbanden verbonden bent. Heel simpel, je naaste, je meest nabije, is de mens die jou op een bepaald moment nodig heeft, een beroep op jou doet, omdat hij hulp nodig heeft en jij in zijn buurt, zijn naastbije bent.

Ooit zul jij ook de naaste van een ander zijn, op de hulp van een nabije Samaritaan aangewezen. In het denken over de naasten blijken we allemaal gelijk, kunnen we elkaar allemaal even hard nodig hebben: hulpverleners en gewone burgers, jongeren en ouderen, en afkomst, kleur, religie spelen dan geen rol.

Bij onze tijd hoort dat wij de naaste langs de weg in verre landen vaak eerder zien liggen dan in onze eigen omgeving. De televisie toont ons die soms onbarmhartig. Artsen zonder grenzen, talrijke kerkelijke organisaties ontfermen zich vervolgens namens ons over de slachtoffers langs de weg. Zij zien in hen onze naasten, en tonen zich bewogen namens ons. Wij maken het financieel mogelijk, zij bieden hulp. Prima. En tegelijk ook een beetje jammer dat institutionele solidariteit de spontane intermenselijke solidariteit vervangt.

Dichterbij is er leed, waar wij niet van af zijn door wat geld te storten en anderen het werk te laten doen.

Daar moeten wij iets veel moeilijker doen, onszelf geven en dat is, u zult het herkennen, dat is pas moeilijk. En als wij, geraakt door de narigheid van de ander, de schroom en de angst om hem of haar te kwetsen van ons af weten te zetten en in actie komen, voelen wij ons misschien nog schuldig omdat wij dat al niet eerder al hadden gedaan. De echte vraag ligt dan ook eerder. Dat is of wij altijd open staan voor wat wij zien. En in actie kunnen komen voor zaken escaleren. Want daar gaat het kennelijk om volgens Jezus: zien, bewogen worden, in actie komen. Spontaan en vanuit wat je hart je ingeeft.

En natuurlijk willen we als *gelovige Christen* er naar streven de Samaritaan te zijn.

Interessant.... en evangelisch..... is de vraag hoe wij *als parochie* in dit verhaal staan. Zijn wij de gastvrije herberg als in dit verhaal van Jezus? Wij bezinnen ons in verschillende werkgroepen in de parochie op de vraag hoe wij, naast een tamelijk gesloten vriendenkring, een gastvrije herberg kunnen zijn, dat wil zeggen een onderkomen, een rustplaats langs de levensweg voor iedereen.

En leert het evangelie van vandaag dan niet dat wij niet te veel moeten wikken en wegen, maar moeten doen? Klaar staan voor de vreemdeling die vermoeid, belast en gewond door het leven, hier aanklopt.

O jee, dan is er nog wel wat te doen. Want weet Barendrecht dat wij er zijn?

En als wij nieuwe gezichten in de kerk zien stappen wij dan op die mensen af en maken een hartelijk praatje met hen? Of moeten wij om te beginnen nog leren gemakkelijk en open, blij en trots over ons mooie geloof te spreken?

Gastvrije herberg ben je niet zo maar..... Dan maak je je bekend, nodigt uit, bereidt je voor, maakt ruimte, staat klaar, ontvangt je vermoeide gasten en geeft ze het gevoel dat ze welkom zijn. En als ze zich thuis voelen zet je hen het beste voor dat je te bieden hebt: een voortreffelijke maaltijd met een uitgelezen wijn.

En heel diep weg....., heel diep,..... is die opstelling verbonden met een andere notie. Dat is het besef dat wij zelf ook vreemdeling zijn. De eerste Christenen leefden sterk vanuit dat besef, ze noemden zich ook 'mensen van de weg' en de naam die zij aan hun eigen geloofsgemeenschap gaven, par-oikoi, parochie, betekent gemeenschap van vreemdelingen..... 'Gods volk onderweg', zeggen wij nu over onszelf.

En daarom. Vanuit dat gegeven begint de opstelling van de Samaritaan en de parochie met het besef dat wij zelf niet alleen gastheer, gastvrouw, zijn, maar ook maar gast. Je moet zelfs zeggen: in de eerste plaats : gast. En dan past het beeld bij ons, dat wij een gezamenlijke trektocht maken door het leven en beurtelings voor elkaar steun en toeverlaat, gast..... en gastheer/gastvrouw..... zijn.

Ad Besems

11 juli 2010